

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36024203	IES Faro das Lúas	Vilanova de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Bioloxía e xeoloxía	3º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	16
4.2. Materiais e recursos didácticos	18
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	21
6. Medidas de atención á diversidade	22
7.1. Concreción dos elementos transversais	23
7.2. Actividades complementarias	24
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	25
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	26
9. Outros apartados	26

1. Introducción

A presente programación de 3º de ESO de Bioloxía e Xeoloxía está baseada na Lei Orgánica 3/2020, do 29 de Decembro, que modifica a Lei orgánica 2/2006 do 3 de Maio de educación. Trátase dun documento que axuda a planificar e concretar o proceso de ensino e aprendizaxe dos elementos curriculares e, como tal, é un documento orientativo que pode ser susceptible de modificacións para adaptarse á realidade da aula ao longo do curso.

A materia de Bioloxía e Xeoloxía de 3º da ESO axudará ao noso alumnado a ser consciente da anatomía e a fisioloxía do seu corpo, podendo así tomar decisións sobre hábitos de vida saudables; así como a comprender a orixe e distribución da actividade sísmica e volcánica do planeta baseada na tectónica de placas.

Deste xeito, as competencias clave adquiridas ao acadar a materia axudarán ao alumnado no seu desenvolvemento persoal e na resolución de situacións relacionadas co seu día a día.

Así, a labor da docente versará en axudarlle a acadar a capacidade de pensar e actuar de forma crítica no relacionado cos saberes científicos, tanto biolóxicos como xeolóxicos, para así axudar na formación de persoas que sexan que de valorar o papel da ciencia na sociedade actual.

En referencia ao contexto do centro, este é o seguinte. O noso centro, o IES Faro das Lúas está ubicado na localidade de Vilanova de Arousa e a el acude alumnado tanto do centro da localidade como da súa contorna (Parroquias de Caleiro, Tremeo, Baión, Andrés, as Sinas...) que acoden ao centro por medio de 4 liñas de transporte escolar. Por este motivo, o nivel socioeconómico das familia é diverso, podendo consideralo como medio ou medio-baixo.

Centrándonos xa no contexto das aulas para as que se elabora esta programación, estamos a falar de 2 aulas, 3ªA e 3ªB, de 14 e 16 alumnos respectivamente. Na clase de 3ªA está formada por 5 rapazas e 9 rapaces, entre os que contamos con alumnos que están a repetir curso, así como con diferentes casos de ACNEAE. O mesmo sucede na clase de 3ªB, salvo que neste caso contamos con 8 alumnos e 8 alumnas. Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Interpretar e transmitir información e datos científicos argumentando sobre eles e utilizando diferentes formatos para analizar conceptos e procesos das ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	1-2-5		4	2-3				4
OBX2 - Identificar, localizar e seleccionar información, contrastando a súa veracidade, organizándoa e avaliándoa criticamente para resolver preguntas relacionadas coas ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	3	1	4	1-2-3-4-5	4			
OBX3 - Planificar e desenvolver proxectos de investigación, seguindo os pasos das metodoloxías científicas e cooperando cando sexa necesario para indagar en aspectos relacionados coas ciencias xeolóxicas e biolóxicas.	1-2		2-3-4	1-2	3		3	
OBX4 - Utilizar o razoamento e o pensamento computacional, analizando criticamente as respostas e solucións e reformulando o procedemento, de ser necesario, para resolver problemas ou dar explicación a procesos da vida cotiá relacionados coa bioloxía e coa xeoloxía.			1-2	5	5		1-3	4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Analizar os efectos de determinadas accións sobre o medio ambiente e a saúde baseándose nos fundamentos das ciencias biolóxicas e da Terra para promover e adoptar hábitos que eviten ou minimicen os impactos ambientais negativos, que sexan compatibles cun desenvolvemento sostible e que permitan manter e mellorar a saúde individual e colectiva.			2-5	4	1-2	3-4	1	
OBX6 - Analizar os elementos dunha paisaxe concreta valorándoo como patrimonio natural e utilizando coñecementos sobre xeoloxía e ciencias da Terra para explicar a súa historia xeolóxica, propoñer accións encamiñadas á súa protección e identificar posibles riscos naturais.			1-2-4-5	1		4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	UD1. Organización dos seres vivos: das células aos organismos e sistemas.		10	6	X		
2	UD2. Saúde e enfermidade		10	7	X		
3	UD3. Alimentación e nutrición		10	4	X		
4	UD4. Función de nutrición I: dixestivo e respiratorio		10	10		X	
5	UD5. Función de nutrición II: circulatorio e excretor		10	8		X	
6	UD6. Función de relación I: SN e órganos dos sentidos		10	10		X	
7	UD7. Función de relación II: SE e aparello locomotor		10	8			X
8	UD8. Función de reprodución		10	7			X
9	UD9. Os riscos xeolóxicos internos		10	5			X
10	UD10. Proxecto científico		10	5	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	UD1. Organización dos seres vivos: das células aos organismos e sistemas.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Recoñecer a célula como a unidade estrutural e funcional dos seres vivos a través do coñecemento dos postulados da teoría celular.	Recoñecer e explicar a célula como a unidade anatómica, fisiolóxica e xenética como base da teoría celular.	PE	80
CA3.3 - Diferenciar as estruturas básicas dos diferentes tipos de células utilizando diferentes estratexias de observación e comparación e relacionándoas coas súas funcións.	Ser quen de diferenciar correctamente as estruturas básicas dos diferentes tipos de células en diferentes soportes, así como de relacionar a súas estruturas e coas súas funcións.		
CA4.3 - Identificar os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.	Recoñecer e explicar de forma sinxela os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.		
CA4.6 - Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	Recoñecer e explicar basicamente os aparellos e sistemas que interveñen na función de relación.		
CA4.8 - Recoñecer os procesos da reprodución humana identificando as estruturas do aparello reprodutor e endócrino implicadas.	Recoñecer os aparellos reprodutores feminino e masculino como determinantes na función de reprodución.		
CA3.1 - Analizar e comprender a información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoa de forma clara e utilizando a terminoloxía e o formato adecuados.	Analizar e comprender a información sobre procesos biolóxicos sinxelos ou traballos científicos básicos transmitíndoa de forma clara e utilizando a terminoloxía e o formato adecuados.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A teoría celular. Recoñecemento da célula como unidade estrutural e funcional dos seres vivos: - Estrutura básica da célula. Tipos de células: procariotas e eucariotas (animais e vexetais). - Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas. - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores. - Función de reprodución: aparello reprodutor e sistema endócrino.

UD	Título da UD	Duración
2	UD2. Saúde e enfermidade	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Describir os virus como formas acelulares causantes dalgunhas patoloxías nos humanos.	Asociar algún virus a algunha patoloxía humana coñecida	PE	80
CA5.1 - Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Analizar e resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables.		
CA6.2 - Recoñecer a información con base científica en relación coa saúde e coa enfermidade distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información sinxela con base científica en relación coa saúde e coa enfermidade distinguíndoa de pseudociencias e crenzas infundadas, mantendo unha actitude escéptica ante estes.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.		
CA6.4 - Analizar o funcionamento e as estruturas que comprende o sistema inmunitario recoñecendo o seu papel na prevención e superación das enfermidades infecciosas.	Ser quen de analizar o funcionamento e as estruturas máis importantes que comprende o sistema inmunitario recoñecendo o seu papel na prevención e tratamento das enfermidades infecciosas.		
CA6.1 - Analizar conceptos e procesos relacionados coa saúde e coa enfermidade interpretando información en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web), mantendo unha actitude crítica e obtendo conclusións fundamentadas.	Analizar conceptos sinxelos e procesos básicos relacionados coa saúde e coa enfermidade interpretando información en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, fórmulas, esquemas, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e obtendo conclusións fundamentadas.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Formas acelulares. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...). - Enfermidades infecciosas e non infecciosas: - Diferenciación en base á súa etioloxía. - Medidas de prevención e tratamento de enfermidades infecciosas. - O uso adecuado dos antibióticos. - Sistema inmunitario: análise dos diferentes tipos de barreiras e mecanismos de defensa que dificultan a entrada de

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - patóxenos ao organismo. - Relación entre o sistema inmunitario e a prevención e superación fronte ás enfermidades infecciosas. - Importancia da vacinación na prevención de enfermidades e na mellora da calidade da vida humana. - Importancia dos transplantes e da doazón de órganos.

UD	Título da UD	Duración
3	UD3. Alimentación e nutrición	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.	PE	94
CA4.4 - Reflexionar sobre a importancia da alimentación e da nutrición para o bo funcionamento do organismo recoñecendo as diferenzas entre alimentación e nutrición e diferenciando os nutrientes e as súas funcións básicas.	Relacionar a importancia da alimentación e da nutrición co bo funcionamento do organismo recoñecendo as diferenzas básicas entre alimentación e nutrición e diferenciando os nutrientes e as súas funcións básicas.		
CA4.5 - Explicar os procesos fundamentais da nutrición relacionándoos coas estruturas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.	Ser quen de explicar os procesos máis relevantes da nutrición relacionándoos coas estruturas básicas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.		
CA5.2 - Recoñecer a información con base científica sobre cuestións relacionadas coa saúde humana distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer e explicar de forma sinxela a información simple con base científica sobre cuestións básicas relacionadas coa saúde humana distinguíndoa de pseudociencias e crenzas infundadas e mantendo unha actitude escéptica ante estes.		
CA5.3 - Analizar criticamente a solución a un problema relacionado coa alimentación saudable, coas drogas e coa sexualidade.	Analizar criticamente a solución a un problema sinxelo relacionado coa alimentación saudable, drogas...		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		
CA5.5 - Analizar a importancia dunha boa alimentación e actividade física percibíndoos como hábitos saudables para o individuo e a sociedade.	Analizar e explicar de forma sinxela a importancia dunha boa alimentación e actividade física percibíndoos como hábitos saudables para o individuo e a sociedade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.7 - Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) considerándoas como causa de prexuízos non só para as persoas que as consomen, senón tamén para as que están na súa contorna próxima.	Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) considerándoas como causa de prexuízos non só para as persoas que as consomen.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos sinxelos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	6
CA5.1 - Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Presentar capacidade de resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información sinxela mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Hábitos saudables con relación á alimentación. Características dunha dieta saudable e análise da súa importancia. - Efectos prexudiciais das drogas legais e ilegais, tanto para os consumidores coma para quen está na súa contorna próxima.

UD	Título da UD	Duración
4	UD4. Función de nutrición I: dixestivo e respiratorio	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.	PE	91
CA4.3 - Identificar os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.	Recoñecer os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.		
CA4.5 - Explicar os procesos fundamentais da nutrición relacionándoos coas estruturas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.	Ser quen de explicar os procesos máis relevantes da nutrición relacionándoos coas estruturas básicas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.7 - Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) considerándoas como causa de prexuízos non só para as persoas que as consomen, senón tamén para as que están na súa contorna próxima.	Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) relacionadas coa función de nutrición.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento en relación aos aparellos dixestivo e respiratorio.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos sinxelos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	9

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Importancia da nutrición e relación entre a anatomía e a fisioloxía básica dos aparellos que participan nela. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Efectos prexudiciais das drogas legais e ilegais, tanto para os consumidores coma para quen está na súa contorna próxima. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...). - Enfermidades infecciosas e non infecciosas:

UD	Título da UD	Duración
5	UD5. Función de nutrición II: circulatorio e excretor	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.	PE	91
CA4.3 - Identificar os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.	Recoñecer os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.		
CA4.5 - Explicar os procesos fundamentais da nutrición relacionándoos coas estruturas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.	Ser quen de explicar os procesos máis relevantes da nutrición relacionándoos coas estruturas básicas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento en relación aos aparellos circulatorio e excretor.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos sinxelos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	9

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Importancia da nutrición e relación entre a anatomía e a fisioloxía básica dos aparellos que participan nela. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...). - Enfermidades infecciosas e non infecciosas:

UD	Título da UD	Duración
6	UD6. Función de relación I: SN e órganos dos sentidos	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.		
CA4.6 - Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas fundamentais que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións básicas de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	PE	93
CA4.7 - Comprender a relación funcional entre o sistema nervioso e o sistema endócrino.	Ser quen de comprender a relación funcional entre o sistema nervioso e o sistema endócrino.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		
CA5.7 - Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) considerándoas como causa de prexuízos non só para as persoas que as consomen, senón tamén para as que están na súa contorna próxima.	Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) relacionadas coa función de relación.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento en relación aos órganos dos sentidos e ao sistema nervioso.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	7

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores. - Análise e visión xeral da función de relación. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Efectos prexudiciais das drogas legais e ilegais, tanto para os consumidores coma para quen está na súa contorna próxima. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...). - Enfermidades infecciosas e non infecciosas:

UD	Título da UD	Duración
7	UD7. Función de relación II: SE e aparello locomotor	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.	PE	95
CA4.6 - Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas fundamentais que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións básicas de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.		
CA4.7 - Comprender a relación funcional entre o sistema nervioso e o sistema endócrino.	Ser quen de comprender a relación funcional entre o sistema nervioso e o sistema endócrino.		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento en relación ao sistema endócrino e aparellos locomotor.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos sinxelos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	5

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores. - Análise e visión xeral da función de relación. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...). - Enfermidades infecciosas e non infecciosas:

UD	Título da UD	Duración
8	UD8. Función de reprodución	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas básicos e analizar criticamente a solución a un problema sinxelo sobre fenómenos biolóxicos.	PE	95
CA4.8 - Recoñecer os procesos da reprodución humana identificando as estruturas do aparello reprodutor e endócrino implicadas.	Recoñecer e explicar basicamente os procesos da reprodución humana identificando as estruturas do aparello reprodutor e endócrino implicadas.		
CA4.9 - Reflexionar sobre a reprodución e a sexualidade valorando a súa propia sexualidade e a das persoas da súa contorna.	Reflexionar sobre a reprodución e a sexualidade valorando a súa propia sexualidade e a das persoas da súa contorna.		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar a importancia dos hábitos de vida saudables básicos como método de prevención de doenzas máis habituais exemplificando con situacións próximas ao alumnado.		
CA5.6 - Recoñecer o sexo e a sexualidade desde a perspectiva da igualdade entre homes e mulleres e respectando a diversidade sexual.	Recoñecer e ser que de explicar o sexo e a sexualidade desde a perspectiva da igualdade entre homes e mulleres e respectando a diversidade sexual.		
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas máis relevantes identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento en relación aos aparellos reprodutores marculino e feminino.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Ser quen de resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos sinxelos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	TI	5

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Función de reprodución: aparello reprodutor e sistema endócrino. - Relación entre a anatomía e a fisioloxía básicas do aparello reprodutor. - Reprodución e sexualidade. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Sexo e sexualidade desde a perspectiva da igualdade entre os homes e as mulleres e o respecto á diversidade sexual. Importancia da educación sexual integral como parte dun desenvolvemento harmónico: - Infeccións de transmisión sexual (ITS). - Métodos de anticoncepción e prácticas sexuais responsables. A asertividade e o autocoidado. - As relacións afectivo-sexuais: ideas preconcebidas e estereotipos sexuais. - Enfermidades infecciosas e non infecciosas:

UD	Título da UD	Duración
9	UD9. Os riscos xeolóxicos internos	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Clasificar os riscos empregando como criterio as causas naturais que os producen.	Ser quen de clasificar os riscos empregando como criterio as causas naturais que os producen.	PE	100
CA2.2 - Analizar os riscos naturais a través dos factores de risco valorando a importancia das medidas de predición e prevención.	Analizar os riscos naturais a través dos factores de risco valorando a importancia das medidas de predición e prevención.		
CA2.3 - Explicar a orixe e a distribución da actividade sísmica e volcánica na Terra e os tipos de erupcións volcánicas, integrándoas coa teoría da tectónica de placas.	Coa axuda da teoría da tectónica de placas, explicar a orixe e a distribución da actividade sísmica e volcánica na Terra e os tipos de erupcións volcánicas.		
CA2.4 - Valorar a importancia da análise do risco sísmico e volcánico e as medidas de predición e prevención para minimizar os seus efectos, buscando e aportando exemplos.	Poñer en valor a importancia da análise do risco sísmico e volcánico e as medidas de predición e prevención para minimizar os seus efectos, buscando e aportando exemplos.		
CA2.5 - Localizar as áreas con risco sísmico en Galicia seleccionando información mediante o uso correcto de diferentes fontes.	Ser quen de localizar as áreas con risco sísmico en Galicia seleccionando información mediante o uso correcto de diferentes fontes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Riscos naturais: - Definición e clasificación. - Análise e planificación. - Actividade sísmica e volcánica na Terra en relación coa teoría da tectónica de placas: - Orixe e distribución global dos terremotos e do vulcanismo na Terra. - Tipos de erupcións volcánicas. - Análise do risco sísmico e volcánico. Medidas de predición e prevención. O risco sísmico en Galicia.

UD	Título da UD	Duración
10	UD10. Proxecto científico	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos básicos tanto biolóxicos como xeolóxicos interpretando a información sinxela obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.		
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Poder resolver cuestións básicas sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información sinxela mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Expor preguntas e hipóteses simples e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos sinxelos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Ser quen de recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos básicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos simples de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	100
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Diseñar mecanismos para presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando de forma sinxela os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Poñer en valor a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A materia de Bioloxía e xeoloxía de 3º da ESO conta unicamente con 2 sesións semanais, dando lugar a moi poucas sesións ao longo do ano para o traballo de todas as nosas unidade didácticas (10 UD), motivo polo cal trataremos de axustar o proceso de ensinanza-aprendizaxe a esta cuestión.

O proceso ensinanza-aprendizaxe non é simplemente un proceso de transvasamento de coñecementos, senón unha interacción entre o profesor-alumno, alumno-alumno e alumno- material de traballo. A metodoloxía empregada nesta programación está baseada na concepción construtivista da aprendizaxe fixándonos máis no proceso que no resultado, aínda que sen menosprezar ningún. Esta aprendizaxe deberá ser significativa, de tal xeito que o alumno sexa quen de construír as novas ideas ou conceptos que xurdan na materia, sobre ideas previas que xa posúe. É prioritario, polo tanto, detectar no alumnado posibles erros que traian nos seus esquemas de coñecemento xa que é posible que sexan moitos e variados.

Para ter unha boa predisposición do alumnado, faremos os contidos atractivos, dándolles coñecementos útiles para resolver e comprender problemas reais do seu contorno (alimentación, saúde, detección de fraudes alimentarios, información como consumidores...) e trataremos cuestións de actualidade (por exemplo, aumento de enfermidades de transmisión sexual ao traballar o aparello reprodutor e os métodos anticonceptivos como hábitos saudables).

A metodoloxía ademais, deberá ser activa, propiciando o razoamento e a análise crítica por parte do alumnado, e variada, de tal forma que se adaptará a cada un dos obxectivos a alcanzar e a diversidade do alumnado. Estará deseñada de tal forma que o alumno reflexione máis sobre o porqué e para que das actividades que realiza, logrando un maior autoconecemento e autoafirmación de si mesmo.

No proceso de ensinanza e aprendizaxe han de asegurar distintos tipos de aprendizaxe:

1º: Aprendizaxe significativa. Partindo dos coñecementos previos, os alumnos e alumnas han de de ser capaces de aprender a aprender, para poder establecer relacións entre a materia e a súa propia realidade.

2º: Aprendizaxe funcional. Os novos contidos deberán ser empregados polos alumnos/as cando así estes o precisen. Para iso débese facer unha memorización comprensiva e razoada.

3º: Aprendizaxe cooperativa. Traballar a materia en grupo, no laboratorio, no desenvolvemento de proxectos de investigación ou mediante debates, aumentará o interese pola mesma.

4º: Aprendizaxe mediante o emprego das TICs. Coa utilización de Internet, de vídeos divulgativos e do taboleiro dixital, que será utilizado como apoio constante ás explicacións

Os instrumentos metodolóxicos que se poden usar serán varios, dependendo dos obxectivos a alcanzar e dos contidos a tratar, así:

a) Métodos expositivos como a lección comunicativa, que se empregará para introducir, sobre todo, contidos conceptuais. Estas leccións comunicativas, permitirán unha interacción ordenada entre o profesor e a/o alumna/o, de forma recíproca e bidireccional. Estarán apoiadas sempre con material audiovisual (presentacións ppt ou feitas na plataforma Genially que o alumno/a terá a súa disposición na plataforma E-dixgal)

b) Métodos baseados na resolución de problemas e actividades de reflexión. En Ciencias, a resolución de problemas por parte do alumnado é fundamental, xa que debe de ser el o que experimente e constrúa o significado do aprendido. Así, afianzaranse os contidos asimilados e crearanse novas inquietudes.

c) Traballo experimental no laboratorio coa realización de análises e medicións de distintas variables biolóxicas, observación de estruturas e procesos naturais, plantexamento de hipóteses, experimentación e achega de resultados,... É importante destacar que, para que o alumno non se despiste e sexa capaz de seguir ordenadamente a práctica, farémolle entrega dun guión/protocolo ao comezar as prácticas. Así mesmo, é importante que elabore un informe da práctica realizada, no que anote os pasos seguidos e as conclusións as que chegou.

d) Saídas didácticas ao entorno da/o alumna/o onde pode descubrir os conceptos tratados na aula e afianzar os seus coñecementos, así mesmo estas saídas didácticas acercan ao alumno/a á realidade do mundo que o rodea. (No apartado de actividades extraescolares están reflectidas as programadas ao inicio do curso, sen prexuízo de que podan xurdir novas saídas que se axusten e sexan axeitadas para o proceso de ensino-aprendizaxe do noso alumnado).

e) Proxecto E-DIXGAL

Preténdese así, acercar as novas tecnoloxías aos alumnos no día a día na clase e no traballo na casa, e contribuír á construción da propia aprendizaxe. Pretendemos que o uso das novas tecnoloxías estea presente no día a día na aula, no desenvolvemento de todas as unidades didácticas, e que así os alumnos podan acceder a novos tipos de aprendizaxes máis visuais e interactivos que probablemente sexan máis atractivos para eles.

d) Tipos de actividades de ensinanza-aprendizaxe :

Para pór en práctica esta metodoloxía é importante o desenvolvemento dunhas actividades de ensino-aprendizaxe que poden clasificarse en varios grupos:

- Actividades de Iniciación: realizaranse ao principio do curso e/ou ao principio de cada unidade didáctica. Estas actividades servirán para pescudar os coñecementos que os alumnos teñan sobre os contidos a tratar, e tamén para motivalos de cara a unha nova aprendizaxe. Poderán ser baterías de imaxes e cuestións referidas a elas, un pequeno texto para comentar, unha lluvia de ideas,...

- Actividades de Desenvolvemento: con estas actividades iremos introducindo de xeito progresivo os contidos propios da materia permitindo así introducir os aprendizaxes significativos. Estas actividades serán variadas: actividades de reflexión, problemas, prácticas de laboratorio, busca de información, tratamento da información,... Aínda que moitas delas serán propostas para facer na casa, outras serán propostas (se a temporalización o permite) para que se fagan na aula en pequenos grupos. Isto é positivo, pois cando o alumno encontra dificultades é máis probable que as resolva colaborando con outros compañeiros, chegando así á zona de "desenvolvemento próximo" que evita a frustración cando nos son capaces de resolver algún problema.

- Actividades de Reforzo-Ampliación: Con estas actividades traballaremos os contidos básicos da materia (reforzo) e responderemos aos intereses e inquietudes dos alumnos (ampliación). Deste xeito, trataremos de dar resposta a diferentes necesidades que require cada alumno debido a súa diversidade. Poderán ser individuais ou en grupo.

- Actividades finais de bloque: ao final de cada bloque trataremos de levar a cabo, sempre que a temporalización o permita, actividades que relacionen tódolos contidos vistos.

A contribución en concursos e proxectos:

Polo Creativo: a resolución positiva da Consellería de Educación da solicitude do Polo Creativo no IES Faro das Lúas supón a participación no proxecto Senda das Lúas.

Toda esta metodoloxía de traballo poderá levarse a cabo grazas diversas formas de agrupamento: gran grupo, equipos de traballo cooperativos ou traballo individual.

Proxectos do EDLG: Dado que a profesora da materia é, á súa vez, coordinadora do EDLG faranse actividades conxuntas que aporten a ambos departamentos incidindo especialmente no uso do galego como lingua da ciencia.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
- Ordenador portátil Edixgal en préstamo co cal cada alumno/ pode traballar na clase e na casa.
- Materiais suministrados pola docente e recompilados na plataforma E-Dixgal: presentacións electrónicas de elaboración propia, apuntamentos fotocopiabes, fichas de aula, enlaces a simulacións interactivas, artigos e xornais dixitais...
- Libros específicos dun tema en concreto (atlas de anatomía, saúde, alimentación, etc) á disposición do alumnado no departamento e/ou na biblioteca para realizar consultas.
- Material de laboratorio así como os protocolos de prácticas de laboratorio (en caso de ser posible a súa realización).
- Prensa escrita e revistas de divulgación científica.

O espazo habitual no que se desenvolverán as clases consiste

-En 3A: laboratorio de ciencias, dotado cun proxector dixital e un taboleiro tradicional de xiz así como mesas longas de traballo e banquetas individuais.

-En 3B: aula convenientemente equipada cun taboleiro dixital e outro tradicional, dispoñendo o alumnado de pupitres individuais, o que facilitará os necesarios cambios na súa distribución para o traballo en gran grupo, por equipos ou traballo individual. Unha das sesións semanais realizarase no laboratorio de ciencias.

O espazo empregado para as clases prácticas será o laboratorio de ciencias que está dotado do instrumental e materiais presentes de xeito habitual nun laboratorio escolar.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias e contidos básicos. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como o seu coñecemento das destrezas da materia así como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. Dita información servirá para programar as adaptacións precisas, unha vez rematadas as sesións de avaliación inicial coa xunta de avaliación do grupo e o Departamento de Orientación, así como as actividades de reforzo e ampliación no caso de ser necesarias.

Ao longo do curso, se a temporalización o permite, realizaranse tamén remuíños de ideas ou actividades similares, para coñecer as competencias e contidos básicos de cada UD (contando con que os criterios de avaliación e contidos da parte de Bioloxía son xa moi xenéricos).

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Proba escrita	80	80	94	91	91	93	95	95	100	0
Táboa de indicadores	20	20	6	9	9	7	5	5	0	100

Unidade didáctica	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	100
Proba escrita	82
Táboa de indicadores	18

Criterios de cualificación:

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Estableceranse as seguintes directrices:

- Existirán tres avaliacións parciais ao longo do curso (unha por trimestre) e unha ordinaria (en xuño).
- Dentro de cada trimestre realizarase a avaliación das unidades didácticas previstas (ver apartados 3.1. e 3.3.). Se non fose posible cumprir os prazos temporais previstos, avaliarase sobre os aspectos parciais da materia que se teñan desenvolvido ata ese momento.

- Empregaranse diferentes PROCEDEMENTOS na avaliación de cada unidade didáctica:

a) Probas escritas que terán a intención de valorar distintos aspectos no proceso de aprendizaxe do alumno como son: comprensión e argumentación de conceptos, aplicación dos mesmos a propostas pechadas concretas, argumentación razoada e con rigor científico ante diferentes propostas suscitadas sobre feitos concretos, resolución de cuestións, problemas de tipo práctico, resolución de preguntas tipo test, probas de interpretación de datos, debuxos e imaxes,... No caso de que algún alumno, por causa excepcional, non poida facer as probas de forma escrita, realizaranse de xeito oral. No caso de falta de asistencia xustificada documentalmente o día e hora da proba, poderá realizárselle dita proba noutra clase o día que o docente o considere oportuno.

b) Traballos de investigación, nestes traballos poderase avaliar as diferentes competencias e estándares de aprendizaxe que se traballen en cada actividade.

c) Observación na aula, en este apartado poderase avaliar a disposición cara o traballo que o alumno/a demostra na materia, capacidade de razoamento, responsabilidade de traballo e fronte a distintos temas tratados, capacidade de traballo individual e en grupo,...

d) Caderno de aula e actividades da contorna dixital, no que o alumno/a deberá recoller o traballo feito na aula, na casa ou nas contornas dixitais a partir das propostas feitas polas profesoras, así, recollerá dende esquemas da materia elaborados ao longo do curso, resolución de exercicios e corrección dos mesmos, actividades de razoamento,... Todo o que estea no caderno/ carpeta tamén é materia de exame.

e) Actividade de laboratorio, o alumno/a deberá de recoller nuns informes que terá que entregar á profesora coas actividades realizadas no laboratorio: principios das prácticas, desenvolvemento, argumentación, análise dos resultados, conclusión ás que se chegou,...

O emprego de cada un destes procedementos en particular, poderá variar dunha unidade didáctica a outra, dependendo do carácter dos estándares que a integren e das circunstancias sanitarias do momento. Polo tanto, tamén variará o peso da cualificación para cada un deles en cada unidade.

A CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN DO TRIMESTRE: obterase aplicando os seguintes porcentaxes:

- 80% corresponderá as probas escritas (en cada trimestre realizaranse unha ou máis probas escritas, en función do trimestre). A nota da avaliación correspondente a este apartado será a o resultado da media aritmética das probas escritas. No caso de falta de asistencia xustificada documentalmente o día e hora da proba, poderá realizárselle dita proba noutra clase o día que o docente o considere oportuno.

- 20% corresponderá á análise da produción dos alumnos/as que virá recollido pola cualificación dos apartados b) traballos de investigación, c) observación da aula, d) caderno da aula e actividades da contorna dixital e e) actividade de laboratorio (en caso de ser posible a súa realización). O peso de cada unha destes apartados variará en función da unidade didáctica.

O resultado de aplicar estes porcentaxes, dará lugar a un valor que será expresado sen decimais, redondeada á unidade máis próxima, sempre e cando a observación do alumno ou alumna sexa positiva.

Os alumnos/as que non acadaran a nota de SUFICIENTE nalgunha avaliación, terán posibilidade de recuperala na seguinte avaliación ou no mes de xuño (a criterio da profesora), mediante unha proba escrita que versará sobre os contidos e criterios de avaliación desenvolvidos.

A mediados/ finais do mes de Xuño realizarase a media aritmética da nota de cada unha das 3 avaliacións trimestrais sen ter en conta o redondeo anteriormente mencionado, é dicir, cos decimais que correspondan en cada caso. Para a promoción da materia é preciso obter unha nota mínima de 5 en dita media aritmética; deste xeito a/o alumna/o non

deberá realizar a proba final ordinaria de Xuño. Dita media aritmética expresada sen decimais será a nota que dita/o alumna/o recibirá na avaliación final de Xuño (esta media será redondeada á unidade máis próxima sempre e cando a observación do alumno ou alumna sexa positiva.)

Aquel alumnado que, unha vez feita a media aritmética das tres avaliacións parciais trimestrais, obteña unha cualificación inferior a 5 deberá recuperar a materia. O alumnado que teña que recuperar a materia deberá realizar unha PROBA ESCRITA ORDINARIA DE XUÑO a finais de dito mes (datas aínda por determinar). Esta proba axustarase ao grao mínimo de consecución dos criterios de avaliación e contidos da materia e será levada a cabo mediante unha proba escrita na que a/o alumna/o deberá de sacar un mínimo de 5 para superar a proba.

A duración mínima da proba escrita ordinaria de Xuño será de 20 minutos, non podendo entregar nin abandonar a aula do exame ata transcorridos os 20 minutos, momento a partir do cal tampouco poderá entrar na proba calquera alumno/a que chegara con retraso, coa finalidade de respectar o principio de equidade para o alumnado.

No caso de falta de asistencia o día e hora da proba, aínda que esta sexa xustificada documentalmente, a repetición ou non da proba dependerá de que a profesora considere poder levala a cabo dentro do calendario escolar da Consellería de Educación para o presente curso.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

1) PROBA ESCRITA

A proba escrita versará sobre os criterios de avaliación e contidos descritos en cada unidade didáctica. A proba cualificarase entre 0-10 puntos. No caso de que algún alumno, por causa excepcional, non poida facer a proba de forma escrita, realizaranse de xeito oral. No caso de falta de asistencia xustificada documentalmente o día e hora da proba, poderá realizárselle dita proba noutra clase o día que o docente o considere oportuno.

A proba escrita estará desglosada en preguntas de diferente tipoloxía, indicando a súa puntuación:

- Preguntas curtas para desenvolver: Valorarase a precisión, razoamento e grao de profundidade das respostas emitidas, así como a incorporación da nova terminoloxía da unidade. Do mesmo xeito, deberase coidar a ortografía (un exceso de faltas ortográficas poderá baixar a nota do exame ata 2 puntos, a 0,2 puntos por falta ortográfica).

- Preguntas de identificar as partes dun debuxo/esquema/estrutura.

- Preguntas tipo test:

- -Resposta múltiple: cada ítem presentará ata catro opcións, existindo a posibilidade de que máis dunha opción sexa correcta. O test poderá contar negativo. Por exemplo: cada dous ítems erróneos penalizan un ítem correcto. De ser o caso, advertirase no enunciado da pregunta e incluírase a fórmula de cálculo.

- -Verdadeiro/falso: os ítems presentarán dúas opción V/F. O test poderá contar negativo: cada dous ítems erróneos penalizan un ítem correcto. De ser o caso, advertirase no enunciado da pregunta e incluírase a fórmula de cálculo que corresponda.

-- Preguntas de completar con termos que faltan. Incluíranse espazos baleiros para completar cun temo ou cunha frase breve.

-- Preguntas de relacionar conceptos entre dúas columnas: computarase o nº de acertos e non penalizarán as respostas erróneas. Poderase solicitar que se redacte unha frase con sentido biolóxico/xeolóxico cos termos emparellados.

-- Preguntas curtas sobre a interpretación de gráficas: Valorarase a precisión, razoamento e grao de profundidade das respostas emitidas.

- -Preguntas de debuxar. Valorarase principalmente, a ubicación e correcta interpretación dos conceptos, non recaendo o peso da pregunta sobre a execución artística dos mesmos.

-- Preguntas de construción de frases a partir de terminoloxía específica da unidade: valorarase a precisión, razoamento e grao de profundidade das respostas emitidas, así como a incorporación da nova terminoloxía da unidade. Do mesmo xeito, deberase coidar a ortografía (un exceso de faltas ortográficas poderá baixar a nota do exame ata 2 puntos, a 0,2 puntos por falta ortográfica grave).

-- Cuestións similares ás anteriormente citadas,...

2) TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN

Estes traballos serán valorados mediante unha serie de ítems (extensión, formato, contido etc.) que serán explicados ao alumnado polas profesoras cando se encomende esta tarefa, e colgados como información nas plataformas virtuais correspondentes. A entrega en tempo e forma da tarefa contará unha porcentaxe determinada do total da cualificación.

Este tipo de actividades poñen de manifesto entre outras, a competencia dixital, a competencia de aprender a aprender, a capacidade de busca de información, exposición das conclusións ás que chegan, capacidade de comprensión lectora e expresión escrita,...

3) OBSERVACIÓN NA AULA.

O alumno/a acadará a máxima puntuación prevista neste apartado se:

a) Demostra a súa responsabilidade e disposición cara o traballo na realización e presentación das tarefas solicitadas para facer na casa.

b) Atende á petición do profesor para que corrixa en voz alta as tarefas solicitadas para facer na casa.

- c) Realiza preguntas construtivas sobre a materia ou pregunta dúbidas en voz alta, respectando as quendas de palabra.
 - d) Respecta as quendas de palabra para permitir o correcto desenvolvemento da clase.
 - e) Trae diariamente os seu material á clase (libro, apuntamentos, ordenador, libreta, bolígrafo, etc.) o que lle permite seguir con aproveitamento a sesión.
 - f) Demostra alta capacidade de traballo individual ou en grupo.
 - g) Demostra alta capacidade de razoamento .
- 4) CADERNO E ACTIVIDADES DA COTORNA DIXITAL:
O alumno/a acadará a máxima puntuación prevista neste apartado se:
- a) Mantén o caderno e as actividades da contorna dixital ao día con todos os exercicios feitos e corrixidos, resumos da materia, apuntamentos,...
 - b) O caderno está coidado, presentable, amosando limpeza, orde e letra clara.
 - c) Non presenta erros ortográficos nin gramaticais.
- Todo o que estea no caderno/carpeta tamén é materia de exame.
- 5) ACTIVIDADE/ FICHA LABORATORIO:
O alumno/a acadará a máxima puntuación prevista neste apartado se:
- a) Actúa de xeito responsable no laboratorio e coida os instrumentos e o material empregado.
 - b) Atende aos pasos do traballo experimental, e se esforza por debuxar as súas observacións e completar as preguntas e que se lle indican.
 - c) Presenta os informes que coas actividades realizadas no laboratorio, así dende os principios teóricos das prácticas ou experimentos desenvolvidos, desenvolvemento, argumentación, análise dos resultados, conclusións,... e responde con acerto ás cuestións que se preguntan na ficha.

Criterios de recuperación:

Os alumnos/as que non acadaran a nota de SUFICIENTE nalguna avaliación, terán posibilidade de recuperala na seguinte avaliación ou en xuño (a criterio da profesora), mediante unha proba escrita que versará sobre os contidos e criterios de avaliación desenvolvidos.

A mediados/finais do mes de Xuño realizarase a media aritmética da nota de cada unha das 3 avaliacións trimestrais ... [ver apartado anterior CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN].

Aquel alumnado que, unha vez feita a media aritmética das tres avaliacións parciais trimestrais, obteña unha cualificación inferior a 5 deberá recuperar a materia. O alumnado que teña que recuperar a materia deberá realizar unha PROBA ESCRITA ORDINARIA DE XUÑO a finais de dito mes (datas aínda por determinar). Esta proba axustarase ao grao mínimo de consecución dos criterios de avaliación e contidos da materia e será levada a cabo mediante unha proba escrita na que a/o alumna/o deberá de sacar un mínimo de 5 para superar a proba.

A duración mínima da proba escrita ordinaria de Xuño será de 20 minutos, ... [ver apartado anterior CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN].

No caso de falta de asistencia o día e hora da proba, ... [ver apartado anterior CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN].

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

1. CONTIDOS.

Os alumnos coa materia pendente de cursos anteriores, examinaranse sobre o grao mínimo de consecución dos criterios de avaliación de cada unidade.

2. ACTIVIDADES DE REFORZO.

Os alumnos con materias pendentes recibirán un boletín de exercicios, cuestionarios e actividades de reforzo por trimestre que versarán sobre os contidos mínimos da materia correspondente. Estes boletíns e o desenvolvemento deste programa de reforzo corresponderalle ao profesor que imparta a materia pendente no presente curso, segundo o Artigo 51. da Orde do 8 de Setembro de 2021 sobre a Atención á Diversidade.

A realización correcta e puntual destas actividades utilizarase tamén como instrumento de avaliación para a cualificación final da materia pendente.

Aqueles alumnos que así o desexen disporán dunhas citas de titorías ofrecidas polo departamento para resolver dúbidas, consultar contidos que non quedaran claros...etc. Estas titorías terán lugar unha vez ao mes para cada nivel educativo, e serán de carácter presencial (no recreo). As datas de ditas titorías serán pactadas co alumnado no momento de entrega dos boletíns ou a posteriori se o alumnado o precisa.

3. ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN.

O alumnado coa materia pendente realizará tres probas escritas que se farán ao longo de cada avaliación (unha proba por avaliación), e que versarán sobre os contidos mínimos esixibles/ grao mínimo de consecución dos estándares. A materia polo tanto, desdobrarase en tres bloques do xeito máis equitativo posible.

O alumnado que, unha vez feita a media aritmética das tres avaliacións parciais, obteña unha cualificación inferior a 5 deberá recuperar a materia e terá que presentarse a un exame na avaliación ordinaria final de xuño.

4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PENDENTES.

- O boletíns de exercicios, cuestionarios e actividades de reforzo poderán aportar ata un máximo dun 40% da nota final. Preténdese con esta medida valorar e premiar o traballo e o interese do alumnado por acadar os obxectivos da materia pendente. É imprescindible a entrega dos exercicios programados para cada parte da materia en forma e tempo, dentro dos prazos estipulados. Non se admitirán os exercicios despois da data estipulada para a entrega.

- A realización de unha proba escrita ao longo de cada trimestre aportará o 60% restante da nota trimestral.

- Se o alumnado non entrega ningún boletín de exercicios a cualificación final virá dada exclusivamente pola nota do exame trimestral, representando esta o 100% da nota trimestral.

- Considerarase a materia aprobada se o alumnado acada na nota media dos tres trimestres unha cualificación igual ou superior a cinco.

- Os alumnos/as que non superasen a materia (media das tres avaliacións menor de 5), terán unha proba ordinaria final no mes de xuño que consistirá unicamente nunha proba escrita (100% da nota).

6. Medidas de atención á diversidade

A diversidade é unha característica intrínseca dos grupos humanos, xa que todos temos unha maneira diferente de pensar, de actuar, de responder cos nosos cerebros típicos e neuroatípicos, e polo tanto os alumnos/as, como grupo humano que é, presenta unha diversidade a que compre darlle resposta (artigo 52 da Orde 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade).

As medidas que se tomarán na aula para atender a toda esta diversidade serán varias e diversas, por unha parte, actividades de reforzo que traballen os contidos básicos, esenciais e prioritarios da materia, por outra parte, se traballarán tamén actividades de ampliación de diversos contidos tratados a priori, estas actividades de ampliación darán resposta aos diferentes intereses presentes no alumnado. Por outra banda, as probas escritas, constarán de preguntas variadas, preguntas tipo test, de desenvolvemento, de relación, de razoamento, para así poder dar resposta a diversidade en canto aos distintos estilos de aprendizaxe.

Tamén é importante, a relación fluída co titor/a da aula, xa que é el/ela o que ten información máis directa de posibles factores que puideran influír no proceso de ensino-aprendizaxe de cada alumno.

Por último, á hora de atención ao alumnado, o recreo e as consultas a través dun soporte informático, estarán moi presente ao longo do curso para que se utilice como medio de resolución de problemas no proceso de ensino-aprendizaxe xa que así, poderase ter unha atención máis personalizada co alumno.

Polo tanto, atendendo ao criterio de acadar a maior eficacia no grupo, poderase elixir en calquera momento, as actividades máis adecuadas para cada alumno/a, grupo de alumnos/as ou situación particular da clase. Por exemplo:

- No caso do alumnado de altas capacidades cunha enorme disposición para adquirir novas aprendizaxes deberemos proporcionarlle recursos, materiais adicionais, actividades de ampliación, situacións de estímulo e superación etc.

Algunhas das actividades que se lle ofrecería desenvolver durante o curso na materia de Bioloxía e Xeoloxía serían as seguintes:

a) Actividades de exposición de artigos científicos orixinais para que os sintetice e os expoña ós seus compañeiros.

b) Resolucións de problemas de nivel complexo.

c) Elaboración de traballos de interese científico-social sobre determinados temas de actualidade: as vacinas recombinantes, a resistencia bacteriana a antibióticos, as células nai, etc. para expoñelos en seminarios.

d) Monitor de prácticas de laboratorio: axudaría ó profesor no desenrolo das prácticas de laboratorio (previo adestramento) asistindo ós compañeiros nas cuestións prácticas e teóricas que se desenvolvesen no laboratorio.

e) Buscar novas científicas que poidan ser de interese, por estar relacionadas coa unidade didáctica que tratemos nesas intres.

- Aplicaranse medidas de reforzo educativo a todos aqueles alumnos que o precisen.

Estas actividades de reforzo educativo comprenderán, segundo a consideración da docente, o traballo con diversos protocolos como aqueles para o alumnado con TDAH, dislexia, TEA,..., e todas aquelas modificacións metodolóxicas que se precisen ao longo do curso para que o alumnado sexa capaz de acadar os obxectivos.

En determinados casos, e guiados polo Departamento de Orientación, tamén se elaborarán adaptacións curriculares significativas (ACS) introducindo modificacións no currículo (obxectivos, contidos e criterios de avaliación) para aqueles alumnos que o precisen.

PROGRAMA DE REFORZO PARA ALUMNOS REPETIDORES

Este programa está dirixido a aqueles alumnos que se vexan na obriga de cursar por segunda vez a materia e que non foi superada o curso anterior, cando se cursaba por primeira vez. Inclúe unha serie de medidas na aula para cada un destes alumnos: seguimento máis individualizado, titorización e resolución de dúbidas tanto na clase como en recreos ou horas libres se o alumnado o precisa, entrega de tarefas de reforzo de detectarse a súa necesidade, flexibilización de tempos en caso de ser preciso,... todas elas pretenden incentivar o estudo, ao mesmo tempo que tratan de clarificar posibles dúbidas do proceso de aprendizaxe.

PROGRAMA DE REFORZO PARA ALUMNOS QUE TEÑAN QUE EXAMINARSE NA CONVOCATORIA ORDINARIA DE XUÑO 2024

Tal e como recolle Orde do Calendario Escolar do presente curso escolar, o período final de xuño de 2024 dedicárase á preparación e realización das probas extraordinarias, e a actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e titorización. Neste sentido, as profesoras deste Departamento deseñarán unha serie de actividades de reforzo e recuperación para atender as necesidades daqueles alumnos que non superaran a materia na avaliación ordinaria, como xa se explicou no apartado 5.2. da presente programación. Seguindo as directrices que marque o centro en relación a eses días, traballarase co alumnado coa finalidade de que estes alumnos superen a materia na avaliación ordinaria de xuño. Ditas actividades, metodoloxía e recursos estarán en consonancia con todo o recollido na presente Programación de Departamento e a súa posta en práctica farase atendendo ás circunstancias concretas e necesidades derivadas dos resultados da avaliación ordinaria.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión da lectura	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual								
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial		X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X		X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de género	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10
ET.1 - Comprensión da lectura	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual		X

	UD 9	UD 10
ET.4 - Competencia dixital	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial		X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores		X
ET.8 - Igualdade de género	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X

Observacións:

Traballaranse na aula estes elementos transversais nas diversas actividades prantexadas na aula, nas lecturas escollidas de libros para ler e poñer en común na aula, nos exercicios propostos para facer na casa, nos traballos trimestrais que realizará o alumando, nas charlas solicitadas a través do departamento de Orientación como consumo de drogas, hábitos saudables na sexualidade, diversidade LGTBIQ+,...

No deseño de actividades á hora de traballar tratarase de:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Semana da froita e da leite	Este ano decidimos non solicitar o Proxecta Aliméntate Ben do Plan Proxecta, pero no marco do mesmo realizaremos actividades relacionadas coa SEMANA DA FROITA E O LEITE. Estamos á espera de que se nos conceda.		X	X
Celebración mes da ciencia en Galego	En colaboración co EDLG faranse diversas actividades e charlas	X		
Diversas charlas pactadas co Departamento de Orientación	alimentación saudable, consumo de drogas, hábitos saudables na sexualidade, diversidade LGTBIQ+,...	X	X	X
Senda da Lúas	Poñemos en marcha o noso proxecto Senda das Lúas, no que o Departamento de Bioloxía e Xeoloxía colaborará dende diferentes fronteiras: flora autóctona e alóctona da zona; cálculo de kcal consumidas no percorrido de x Km do roteiro,...	X	X	X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Celebración de diversas datas relacionadas coa ciencia	O Departamento ten pensado convocar un concurso de fotografía para conmemorar o 5 de Muño (Día do Medio Ambiente); visitar a biblioteca para buscar e ler lecturas representativas sobre o papel da Muller na ciencia (11 de Febreiro Día da Nena na Ciencia),...	X	X	X
Día das Atres Galegas	En colaboración co EDLG faranse actividades para promover a cultura galega e a relación entre esta e o medio ambiente como unha saída coas mariscadoras da zona		X	X
Saída cultura á cidade da A Coruña	Coa finalidade de que o noso alumnado poida visitar a Casa das Ciencias, o museo Domus e o MUNCYT (Museo Nacional de Ciencia e Tecnoloxía) entre outros.		X	X

Observacións:

Como toda programación realizada a principios do curso escolar, esta é un documento orientativo que pode ser susceptible de modificacións para adaptarse á realidade das circunstancias ao longo do curso.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado.
Adecuación á temporalización das unidades didáctica
Metodoloxía empregada
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación
Combinación do traballo individual co traballo cooperativo
Medidas de atención á diversidade
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no diseño das actividades
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE na elaboración de probas escritas
Clima de traballo na aula
Participación activa de todo o alumnado

Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
--

Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado. Poñeranse en común entre as profesoras do departamento ao final de cada trimestre e poñeranse tamén en común co alumnado de cara a escoitar as súas opinións e propostas...sempre co obxectivo de mellorar.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto. Este seguimento poderá realizarse na propia aplicación PROENS ademais de nun documento como caderno da profesora.

O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do profesor, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.

Ademais, as sesións de reunións de Departamento servirán para comentar, poñer en común, tanto o seguimento como as propias propostas de mellora.

9. Outros apartados